

2020 / Vol:6, Issue:27 / pp.941-950

Arrival Date : 17.04.2020

Published Date : 25.06.2020

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31589/JOSHAS.336>

Reference : Karaalan, S.Ö. (2020). "Mokuhanga Ağaç Baskı Sanatı", Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(27):941-950

REVIEW ARTICLE

MOKUHANGA AĞAÇ BASKI SANATI

Mokuhanga Wood Printing Art

Dr.Arş.Gör. Suna Özgür KARAALAN

Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Tasarım Bölümü

ORCID No: 0000-0001-5232-1197

ÖZET

"Ahşap baskı" anlamına gelen Mokuhanga, su bazlı mürekkeble, oyma ve sürtünme araçlarıyla, Japon kâğıdı ve ince taneli ağacı kullanarak yapılan bir Japon baskı tekniğidir. Su bazlı bir baskı yapma yöntemi olan Mokuhanga, grafik bir görüntü planlamayı, ana hatları bir veya daha fazla tahta bloğa aktarmayı, oyma ve basmayı amaçlamaktadır. Geleneksel baskı teknikleri, baskı makineleri, yağ bazlı mürekkepler ve toksik çözücüler içerir. Mokuhanga da sadece birkaç basit araç, küçük bir çalışma alanı ve tamamen su bazlı mürekkepler kullanılır. Mokuhanga, geleneksel ahşap baskıdan üç şekilde farklılık gösterir. Su bazlı mürekkeplerin kullanılması, fırça ile uygulanması, baskı için elle tutulan bir barenin kullanımı. Mokuhanga Baskıda doğrudan bloğa oyulmuş kento işaretleriyle üst üste en fazla yedi farklı kalıbı kullanarak istenilen yerlerde renklendirme yapılmaktadır.

Bu makalenin yazılmakta ki amacı 17 yüzyıl da uygulanmaya başlamış olan Mokuhanga Baskı tekniğini, yenilikçi özelliklerini, eşsiz güzellikleriyle ve teknik değerlerle birleştirerek renkli ağaç baskı tekniğinde çalışan sanatçılara bir ışık tutmasını sağlamaktır.

Anahtar Kelimeler: Mokuhanga, Baskı, Ağaç Baskı

ABSTRACT

"Wood printing" means Mokuhanga, a Japanese printing technique that uses water-based ink, carving and friction tools, Japanese paper and fine grain wood. Mokuhanga, a method of water-based printing, aims to plan a graphic image, transfer the outlines to one or more wooden blocks, carving and printing. Traditional printing techniques include presses, oil-based inks and toxic solvents. In Mokuhanga, only a few simple tools, a small work area and purely water-based mürkks are used. Mokuhanga differs from traditional wood printing in three ways. Use of water-based inks, application by brush, use of hand helmet for printing. In Mokuhanga Matbaacılık, by using a maximum of seven different patterns on top of each other with kento marks carved directly on the block, coloring is made in desired places.

The purpose of this article is to write the Mokuhanga Printing Technique, which started to be applied in the 17th century, to shed light on the artists working in the color wood printing technique by combining their innovative features with their unique beauties and technical values.

Keywords: Mokuhanga, Printing, Wood Printing

1. GİRİŞ

1590 yıllardan beri, Japonya'da ve Çinde uygulanan tahta baskı tekniğidir. Mokuhanga, moku ahşap ve hanga baskı anlamına gelir. Japon sanatının ukiyo-e türünde kullanılması ile bilinir. Japonca terim olarak "renk gravürü" olarak da bilinen Mokuhanga, uluslararası baskıcılar arasında kullanılan tarafsız ve çağdaş bir terimdir. 17. yüzyıl Japonya'da bilinen geleneksel bir ortam olan Mokuhanga, bir görüntünün ince taneli bir ahşapta oyulmasını ve ardından tamamen elle, kalın at kılı fırçaları ve bir baren presleme aleti kullanılarak çok renkli baskı yapılmasını gerektiren su bazlı bir kabartma baskı ortamıdır. Şeffaflığın kalitesi, pigmentin en iyi emilimini sağlayan ve diğer baskı şekillerinde bulunmayan bir parlaklık yaratan Japon zanaat kâğıdı (washı) kullanılmasıyla büyük ölçüde artırılmıştır.

2. MOKUHANGA AĞAÇ BASKI

Japonya'da gravür tekniğini ilk kullanan, Sutra, Mandala Budist metin kitaplarını Mokuhanga tekniği ile basan sanatçılardır. Bilinen en eski örnek olan 1590 Çince-Japonca bir sözlüktür. Japon tahta

oymabaskıların tarzı 17. yüzyılda zaman zaman elle renklendirilen basit siyah beyaz baskılarla başlamıştır. 18. yüzyılın ilk yarısında baskı işlemine bir veya iki renkli bloklar eklenmiştir. 1765 yılına kadar tam renkli baskı geliştirilmiştir. 19. yüzyılın ortalarında, matbaa sanatı, renklerin gölgelemesi, metalik pigmentler ve kabartma gibi ince yeniliklerle gelişim sağlamıştır. 18. ve 19. yüzyılda Japon sanatçılar yeteneklerini ve yenilikçi özelliklerini, eşsiz güzellik ve teknik değerlerle birleştirerek renkli baskı sanatını yeniden yaratmak için bir araya gelmiştir (<https://jacksonarts.com>).

Bu geleneksel Japon baskı yöntemi 17. yüzyılda popüleritesi artmıştır. Bugün bu teknik birçok çağdaş baskıcı tarafından araştırılmaktadır. Su bazlı bir baskı yapma yöntemi olan Mokuhanga, grafik bir görüntü planlamayı, ana hatları bir veya daha fazla tahta bloğa aktarmayı, oyma ve basmayı amaçlamaktadır. Mokuhanga da kullanılan ahşap plakalar "kento" adı verilen oymalı çentikler ile etkili bir kayıt yöntemi oluşturur. Ayrılan renklerin tam olarak istediğiniz yere düşmesini sağlar. Guaj pigmentleriyle Japon washı kâğıtlarına bir baren kullanarak baskı yapmak Mokuhanga'ya belirgin özellikler kazandırır: washı'nın uzun elyaf özelliği sayesinde renkler grafik leke olarak kâğıda emilir. Washı yapımı, istenen kâğıt boyutuna göre derinliği ve genişliği değişen büyük kaplarda, ve bir aparatla ince şeritler halinde elde edilen parçaları üst üste yüzlerce eklenerek, bir iki gün bekletilerek, preslenir. İçindeki suyun iyice atılması için, en sonunda da güneşte bekletilerek kurumması sağlanır (<https://seyler.eksisozluk.com/29.03.2020>).

Mokuhanga da birçok baskı varyasyonu vardır. Mokuhanga baskılar, hafif su ayarlamaları, pirinç ezmesi kullanımı veya kullanılmaması ve yerel pigment uygulamalarıyla elde edilebilir. Mokuhanga baskılar için gerekli olan malzemeler, ithal Japon kontrplak (shina), su bazlı pigmentler, washı kâğıdı ve rengi uygulamak için özel fırçalardır. Yağ bazlı mürekkepler kullanan geleneksel gravürlerden çok farklıdır. Gravür presi baskı aşamasında gerekli değildir (www.gerrardartspace.com).

Mokuhanga, tasarım yoluyla oluşturulur, her renk için bloklar oyulur, ardından baskı tamamlanana kadar her rengi art arda basılır. Mokuhanga ahşap blok baskı için Japonca kelimeleri, Japonca karakterleri 木版画 木 ahşap, 版 blok ve 画 resmidir.

Japonya'da anlamı baskının kendisidir anlamına gelir. Ancak genel olarak çağdaş kullanım da, hem baskı hem de teknik anlamına gelir. Mokuhanga, dünya çapında popülerlik kazanmıştır. Çünkü öğrenme aşamaları Japonya dışındaki insanlar içinde daha erişilebilir hale getirilmiştir.

Mokuhanga zararlı kimyasal madde içermez. Toksik değildir, çevre dostudur, nispeten basit el aletleri ve ekipmanlarla kullanılır. Uygulama alanı için çok az alan gerektirir. Malzemelerin doğal halleriyle - ahşap, pigment ve el yapımı kâğıtlar kullanılır. Sanatçılar veya herhangi bir kişi için kolay ve anlaşılır bir tekniktir.

2.1. Mokuhanga Ağaç Baskı'nın Tarihsel Süreci

(Moku East) ahşap baskı olarak da adlandırılan Mokuhanga tahta oymabaskı, 8. yüzyılda Çin'den Budistler tarafından Japonya'ya getirilmiştir. İlk olarak dini metinleri çoğaltmak için kullanılmıştır. Bir süre sonra renkler elle yapılmıştır. Tahta baskı, Japonya'da ticari baskı durumuna geldiğinden, baskıcılar her renk için bloklar oymaya başlamıştır. Japon tahta baskıları özellikle yoğun renk kullanımı ve pigmentlerin yağ bazlı değil su bazlı olmasıyla popüler olmuştur.

Japon tarzı bir tahta baskı üretmek için gereken tek şey ahşap, su, pigment, kâğıt, birkaç oyma aleti, bazı fırçalar ve kâğıdı ovalamak için baren dir. Herkesin kolayca edinebileceği ve hemen kullanmaya başlayabileceği malzemelerdir. Ancak süreç basit olmaktan uzaktır. Bir tasarım geliştirmek, tasarımı ahşap bloklara aktarmak, blokları oymak, kâğıt seçmek, blokları kazımak- birçok adım içerir. Her adım birçok değişkenlik sunabilir.

Geleneksel Mokuhanga, batı tarzı tahta baskı tekniklerinden farklıdır. Su bazlı pigmentli boyalar, yağ bazlı veya su bazlı baskı mürekkeplerle de kullanılır. Pigmenti, silindirlerle uygulamak yerine blok

üzerine fırçalayarak gerçekleşir. Pigmentler daha sonra mekanik bir pres yerine bir baren kullanılarak kağıda elle geçirilir (<https://woodblockdreams>)

2.2. Mokuhanga Ağaç Baskı Tekniğinde Eser Üreten Sanatçılar

Japon sanatçılar arasında, ukiyo-e türünde çalışanlar arasında en çok bilinen sanatçılar Andō Hiroshige, Katsushika Hokusai ve Kitagawa Utamaro gibi Japon ustalardır. Bugün dünya standartlarında sanat eserleri olarak kabul edilen “yüzen dünya baskıları” ile Mokuhanga tekniğinin yükselmesine yardımcı olmuştur.

Mokuhanga Ağaç Baskı Japonya da, suluboya tahta baskı yöntemi olarak da bilinir. En iyi Katsushiks Hokusai, Kitagawa Utamaro ve Utagawa Hiroshige gibi büyük Ukiyo-e sanatçıları tarafından Japonya da uygulanmıştır. Son yıllarda bu geleneksel baskı yöntemine ilgi yeniden canlanma yaşanmaktadır (<http://www.williammathie.com>)

Japon ressam, süslemecisi ve gravürcüsü Katsushika Hokusai, 1760'ta bugün başkent Tokyo olarak bilinen Edo'nun önemli bölgelerinden Katsushika'da doğar. 18 yaşında bir Ukiyo-e sanatçısı olan Katsukawa Shunshō'nun stüdyosuna kabul edilir. Modern olma anlamı da taşıyan Ukiyo-e, Edo döneminde (Japonya'da 1603'ten 1868'e kadar devam eden dönem) ortaya çıkan bir resim sanatı türüdür. Fani Dünya Resimleri anlamına gelen Ukiyo-e, günlük yaşamdan sahnelerin de konu alındığı, döneminin çağdaş resmidir.

Hokusai'nin 75 yaşındayken yaptığı üç ciltlik *Fuji Dağının 100 Görünümü* kitabı Avrupa sanatında ilham kaynağı olmuştur. Empresyonistler, Sembolistler, Nabiler, James Abbott McNeill Whistler, Vincent Van Gogh, Klimt gibi ressamlar, Kübistler, Hokusai'nin yanında diğer Japon sanatçılar Utamaro, Hiroshige'nin yoğun bir etkiye ve zarif renklere sahip yalın çalışmalarına hayranlık duymuşlardır ve koleksiyon oluştururlar.

Resim.2 “Büyük Dalga”, Katsushika Hokusai, 1830-31) (<https://www.italybyevents.com>)

Kutsal kabul edilen ve ülkenin simgesi olan Fuji'nin çeşitli açılardan resmedildiği serinin en önemli çalışması Kanagawa'nın Büyük Dalgası'dır. Japon sanatının en ünlü imajı olan bu ikonik tahta baskıda, arka planda karlı Fuji Dağı, ön planda dalgalı deniz, fırtınanın şiddetine kapılmış üç tekne ve sol üst köşede imza görülür. Kompozisyonun üçte ikisi aşağıdan ufuk çizgisiyle ayrılır. Deniz yükselerek ve dönerek gökyüzünün bir bölümünü kaplarken gözü ufuktaki dağa da çeker. Fuji'nin çevresindeki koyuluk, sabahın erken saatleri ve güneşin parlamakta olduğuna işarettir.

Dalgalar denize köpüklenerek inerken görsel bir incelikte birlikte gerilim de yaratır. 10-12 metre boyutlarındaki öfkeli devasal dalga helezonik biçimde kıvrılarak tekneleri yutmak üzeredir. Öndeki küçük dalga arkadaki dağ ile benzerlik gösterir ki; bu dalgaların içinde ikinci bir Fuji silüeti vardır. Orijinal baskıları pek çok müzeye dağılan resimle müthiş bir doğa olayı karşısında insan yaşamının kırılmanlığı, güçsüzlüğü fark edilir. Hokusai'nin incelikli ustalığının ve kendine özgü betimleme yeteneğinin şiirsel bir göstergesi olan baskı, Hokusai sanatının kendinden sonraki nesillere ilham kaynağı olmasını sağlar. Pek çok sanatçı bu resimden ilham alır. Bu sanatçılardan biri de Vincent

Van Gogh'tur. Yıldızlı Gece resminde, Kanagawa Dalgası'ndan etkilenir. Gökyüzündeki hava akışı ve renk yelpazesi Hokusai'nin Kanagawa Dalgası'ndaki akışı anımsatır.

Hokusai, 10 Mayıs 1849'da yaşama veda eder. Sanatçı, her türlü konuyla ilgili, ardında otuz bin özgün baskı, resim, desen, kitap resmi, şiir derlemeleri bırakan çok üretken bir sanatçıdır. Hokusai'yi çağdaş Japon sanatçılardan ayıran, konuları ele alışındaki zerafet, geleneğin sınırlarını zorlayan merak ve bitmek bilmeyen çalışma azmiyle yaşamı boyunca ortaya koyduğu otuz binin üstündeki çalışması vardır (<http://www.leblebitozu.com/katsushika>).

Kitagawa Utamaro, gerçek adı Yūsuke olan, sanatçı hakkında çok az şey bilinmektedir. Çalışmaları 1770'lerde ortaya çıkmaya başlamıştır. 1790'ların başında, abartılı özelliklere sahip güzellikleri, portreleriyle ön plana çıkmıştır. 2000'den fazla bilinen baskı üretmiştir. Yaşamı boyunca Japonya'da ün kazanmış birkaç ukiyo-e sanatçısından biridir.

Kitagawa Utamaro'nun çalışmaları 19. yüzyılın ortalarında Avrupa'ya ulaşmıştır. Fransa'da çok beğeni toplayan, Avrupalı izlenimcileri, özellikle kısmi görüşleri kullanması ve taklit ettikleri ışık ve gölgeleri vurgu yapmasıyla bilinir (<https://en.m.wikipedia.org/wiki/Utamaro>).

Resim.3. Hideyoshi ve Beş Eşi Higashiyama'da Kiraz Çiçekleri 1804'te sansürlenен Utamaro baskıları

Kitagawa Utamaro'nun ölüm tarihini 31 Ekim 1806'ya eşit olan Bunka'nın 9. ayının 20. günü olarak verilmektedir.

Hiroshige, 1797 yılında Edo'daki (modern Tokyo) Yaesu bölgesinin Yayosu Rıhtımı bölümünde doğmuştur. 1829-1830'a kadar Hiroshige, manzaralar üretmeye başlamıştır. Hiroshige 8.000'den fazla eser üretmiştir. Stil açısından, Hiroshige özellikle sıra dışı bakış açıları, mevsimsel imaları ve çarpıcı renkler kullandığı dikkat çekmektedir. Hiroshige'nin Tōkaidō'nin Elli Üç İstasyonu (1833-1834) ve Edo'nun 100 Ünlü Görüşü (1856-1858) Monet gibi Fransız İzlenimcilerini büyük ölçüde etkilemiştir. Vincent van Gogh, ukiyo-e baskı koleksiyonu arasında bulunan Edo'nun Yüz Ünlü Görüşünden ikisini kopyalamıştır (<https://en.wikipedia.org/wiki/Hiroshige>).

Resim 4. Hiroshige, Awa triptik, 1857, " Kar, ay ve çiçekler " serisinin parçası, girdapların görünümü <https://en.wikipedia.org/wiki/Hiroshige>

Japon tahta baskı Mokuhanga tekniği, geleneksel ağaç baskı tekniklerinden çok farklıdır. Batı geleneğinde, yağ bazlı mürekkep bir rulo ile uygulanır ve sık sık bir pres yardımıyla kağıt yüzeyine yuvarlanır. Ancak Japon geleneğinde, su bazlı mürekkep bir fırça ile uygulanır. Baskı aşaması elle, emici Japon kâğıdına derinlemesine uygulanana kuvvetle gerçekleşir.

3. MUOKUHANGA AĞAÇ BASKININ OYMA AŞAMASI

Ahşap blok bir kabartma deseni olarak hazırlanır, yani 'beyaz' gösterilen alanların bıçak, keski veya zımpara kâğıdı ile kesilmesi, karakterlerin veya görüntünün orijinal yüzey seviyesinde 'siyah' görünmesini sağlar. Tasarım tersine yazdırılır, metin eklendiğinde ayna görüntüsü dikkate alınır. Renkli baskı için, her rengin biri olmak üzere birden fazla blok kullanılır, ancak iki rengin üzerine baskı yapılması baskıda daha fazla renk üretebilir.

Kesme işlemi birkaç bıçak ve oluklu oyma uşlarıyla yapılır. Ana hatlar, line çizgi bıçağı ile kesilir. Bu bıçak yumrukta tutulur. En yüksek hassasiyetle kesmeye izin verir.

Resim.5. Mokuhanga Ağaç Baskı Oyulmuş plaka
<https://mokuhan.com/parties/index.php e.t>

Resim.6 70 yıllık Mokuhamga plaka <http://www.woodblock.com/.et.31.02.2020>

Bu tahta oymabaskı 70 yıl önce Harunobus'un motifinden sonra kiraz ağacından kesilmiştir. Kento işaretleri plakanın sol tarafında görülebilir.

Geleneksel Japon tahta oymabaskının ahşabı yabancı kirazdır.

Mokuhanga, Japonya'ya özgü geleneksel bir baskı tekniğidir. Çin ve Kore'den başlayan ve Japonya'ya kadar uzanan ipek yolunda kullanılan mürekkep ve kâğıt teknolojileri yavaş yavaş Japonya kültürüne dâhil olmuştur. Bu teknik aynı zamanda, kitaplar ve haritaları çıkartmak içinde kullanılmıştır. Ukiyo-e yüzen dünyanın resimleri anlamına gelir. Bu bir teknikten öte stildir. Ve Edo zamanında bu stil aynı zamanda bütün dekoratif sanatlara dâhil edilmiştir. Ukiyo-e ustaları Hokushai ve Hiroshige ilham verirken, bu baskıları üreten sistem Edo Dönemine özeldir. Ustalık seviyeleri çok yüksektir. Çünkü Mokuhanga ustaların iş birliğiyle ortaya çıkmıştır. Usta sanatçılar asla plaka üzerinde kesip biçme yapmamışlardır. Sadece çizmişlerdir. Baskı aşaması bir yayıncı tarafından satma düşüncesiyle gerçekleşmiştir. Yayıncılar sanatçılara gider ve gözüne hoş gelen eseri almışlardır. Daha sonra bunu başka bir mağazada satışa sunmuşlardır. Bu satış mağazaların her birinde de ustadan iş öğrenen çıraklar yetişmiştir.

Ukiyo-e baskılarla çağdaş Mokuhanga arasındaki fark sadece Japonya ve batı sanatçıları arasındaki farklılıklardan kaynaklanmamıştır. Aynı zamanda eğitim sistemleri de farklıdır. Toplu üretimin ucuz ve kolay hale gelmesiyle Mokuhanganın çoğaltma özelliği tercih edilmiştir (<http://www.woodblock.com>)

3.1. Malzemelerle Mokuhanga Ağaç Baskı Uygulama

Mokuhangayı yağ esaslı baskıdan ayıran 3 ana özellik vardır. Yağ bazlı boyalara göre sulu boya tercih edilmiştir. Brayer fırça yerine sert at kılından yapılan fırça tercih edilmiştir. Bloklar baskı alanına taşınabilir. Ayrıca çok renkli bloklar için kento kayıt sistemi kullanılır. Mokuhanga'nın önemli noktalarından biri de malzemelere olan duyarlılığı önemlidir.

Teknik olarak, yağ bazlı boyalar kullanılmadığı için ve solventler içermediği için temiz ve kolaydır. Herhangi bir mekanik presi sürdürmeye de gerek yoktur. Ancak bu kolaylık malzemelere olan hassasiyeti arttırmaktadır. Jaapon kesme aletleri çelik maddesinden özenle düzenlenmiş ve özellikle ince oyuklar için tasarlanmıştır. Bu araçlar ince elyaflı sutaşlarıyla ara ara bilenmelidir.

Pakalarda önemli olan, dokunmaktır. Dokunmayı hissetmek esastır. Mokuhanga da uzman olmak oyma ve kesme işlemlerinde iyi olmakla baslar. Yağ bazlı boyalarla ağaç baskı yapmaktan farklıdır. Ağaç bloktaki, kâğıttaki ve fırçadaki nem çok önemlidir. Fazla nem boyanın akmasına neden olur. Yine fazla nem kâğıdı çürütür. Yeterli nem sağlandığında boyalar eşit olarak dağılır. Kuru lekeler ve su birikintileri kalmaz. Ufak miktarda bir pirinç hamuru eklenirse boyalar pürüzsüz ve daha güzel şekilde basılır. Bu miktar her bir blok için değişebilir. İnce detaylı basmaya ek olarak bazı bilgileri bilmek gerekir. Örneğin hangi bloğa ne kadar basınç uygulamalıyız vb.

Baskı için pürüzsüz ve ince bir kâğıt yüzeye ihtiyaç vardır. Daha ağır kâğıtlar daha fazla suyla önceden nemlendirilmelidir (<https://www.imcclains.com>)

Resim.7 Mokuhanga Ağaç Baskı Malzemeleri <https://www.imcclains.com/>

3.2. Muokuhanga Ağaç Baskı Plakalarına Boya Verme ve Baskı Aşaması

Geçmişteki Mokuhanga sanatçıları nadiren baskı için kendi tahta bloklarını oymuşlardır. Fakat günümüzde süreç aşamalandırılmıştır. Tasarımcılar, oymacılar, baskıcılar (tahta blokları mürekkepler ve basarlar) ve yayıncılar eserleri finanse edip, tanıtmışlardır.

Geleneksel baskı sanatçılarının gravürlerine benzer olsa da, Mokuhanga tekniği, genellikle yağ bazlı mürekkepler kullanan geleneksel gravürünün aksine, su bazlı mürekkepler kullanması bakımından farklılık göstermiştir. Japon su bazlı mürekkepler çok çeşitli canlı renklerle, sırlarla ve şeffaflık sağlar. Baskı elle yapılmasından dolayı, baskılarda, ince harmanlama veya renk tonlaması gibi makinelerle mümkün olmayan etkiler elde edilmiştir.

Resim.8 Mokuhanga Baskı Plakasına Boya verme aşaması <https://www.elizabethforrest.ca/what-is-mokuhanga>

Geneksel gravür işlemlerine çok benzer şekilde, Japonya da ortaya çıkan yöntem kabartma oymalar ve bilinçli renk uygulamaları ile gerçekleşir. Mokuhanga Japon tarzında tahta baskı yapmak için, sanatçı önce ince ama dayanıklı bir kâğıt türü olan washi üzerine bir resim yapar. Washi adı verilen bu kâğıt sonrasında tahta parçasına yapıştırılır. Ağacın yüzeyine sanatçı çizimin ana hatlarını aktarır. Tasarımına uygun bir biçimde ahşap oyma uçları ile oyma işlemini tamamlar. Sanatçı daha sonra rölyefe mürekkep uygular. Üstüne bir parça kâğıt yerleştirilerek mavna adı verilen düz bir araç ile mürekkebin kâğıda aktarılmasına yardımcı olur. Aynı esere birden fazla renk dâhil etmek için sanatçılar, ayrı bir tahta bloğu oluşturarak ve her birini farklı bir pigmentle boyayarak tüm süreci tekrarlar.

Resim.9 Mokuhanga Baskı Plakasına Fırça ile Boya verme aşaması <https://www.elizabethforrest.ca/what-is-mokuhanga>

Baskı üretmek hızlı ve görünüşte mekanik bir süreç olsa da, titizlikle el boyaması resimlerini anımsatan zengin tonlarla sonuçlanır. Parlak kırmızılar, canlı maviler ve yeşillikler ve hatta keskin siyahlar, Mokuhanga ağaç baskılarda yaygındır.

Resim.10Mokuhanga Baskı Plakasının Baskı alma aşaması <https://www.elizabethforrest.ca/what-is-mokuhanga>

Baskı elle yapılır. Mürekkep, düz nemli bloğa ayrı ayrı uygulanır. Tabakaya fırça ile karıştırılır. Nemli kâğıt kento işaretlerinin içine yerleştirilir ve el ile dairesel bir baskı aleti olan baren ile ovularak basılır. Su bazlı mürekkep bir fırça ile uygulanır ve yazdırılırken elle, emici Japon kâğıdına derinlemesine bastırılır.

Resim.11. Baskı Alma Aşaması http://www.druckstelle.info/en/holzschritt_japan.aspx

3.4.Mokuhanga Ahşap Baskının Yaygın Konuları

Mokuhanga baskının, çok çeşitli temaları vardır. Başlangıçta efsaneler ana temayı oluştursada popüler tiyatroların görüntüleri konu olarak alınmıştır. Sanatçı Harunobu, günlük yaşamın sahnelerini gösteren baskılar ve japon tiyatrocuların kullandığı ve herhangi bir ifadesi olmayan maskeleri tasarlamıştır. Bu maskelere kabuki denilmiştir. Utamaro adındaki Japon baskı sanatçısı, güzel kadınlardan oluşan ince portreleri ile ünlüdür. 18. yüzyılın sonunda, manzara ve hayvanlar da Hokusai ve Hiroshige gibi sanatçıların teması olmuştur.

Batılı sanatçılar, gerçekçi perspektif hisleri elde etmeyi amaçlarken, Mokuhanga ağaç baskı alanında uzmanlaşmış olanlar, derinlik ve boyutluluk ile daha az ilgilenmişlerdir. Bunun yerine, güçlü şekilleri, grafik tasarımları ve kalın çizgileri tercih etmişlerdir.

Mokuhanga sanatçılarının kullandığı renk patlamaları, kompozisyon geometrisine yönelik tercihleri, doğru perspektif elde etmeyi amaçladığı en iyi örneklerden biri Kiyonaga'nın 'Hamam Kadınları' eserinde açıkça görülmektedir.

Resim.12 Torii Kiyonaga, "Hamam Kadınları"

Baskiresim sürecinin doğası göz önüne alındığında - özellikle baskılar tek renkli olduğunda - kalın ana hatlar hem kaçınılmaz hem de estetik özellikler kazanmıştır. Bu zarif siyah çizgiler, boyaların renkli, sulu boya benzeri doğasına zıttır. Düz çizgiler doğa olaylarını vurgular. On dokuzuncu yüzyılın sonlarına kadar bitkilerin droglarından elde edilen yumuşak, suda çözünür renkler, tasarımın ince çizgi çizimi için geniş düz alanlarda uygulanmasını sağlamıştır. Sanatçılar Batı'dan gölgeleme tekniklerini alarak kullanmışlardır. Mokuhanga Ağaç oymacılık süreci hala Japon baskılarının en çok tercih ettiği baskı tekniklerinden biridir (<https://mymodernmet.com>)

4. SONUÇ

Mokuhanga, Japoncada "tahta baskı" anlamına gelir. Bu geleneksel Japon baskı yöntemi 17. yüzyılda ortaya çıkmıştır. "Su bazlı bir baskı yapma yöntemi olan Mokuhanga, grafik bir görüntü planlamayı, ana hatları bir veya daha fazla tahta bloğa aktarmayı, oyma ve basmayı amaçlar. Ağaçta "kento" adı verilen oymalı çentikler kullanılır. Etkili bir kayıt yöntemidir. Kento, ayrılan renklerin tam olarak istediğiniz yere düşmesini sağlar.

Guaj pigmentli Japon washi kâğıtlarına bir baren kullanarak baskı yapmak Mokuhanga'ya belirgin özellikler verir: renkler kâğıda uzun kâğıt lifleri tarafından emilen bir grafik lekesi olarak girer. Suluboya pigmentleri ve pirinç ezmesi her blokta özel fırçalarla karıştırılır. Daha sonra nemlendirilmiş Japon kâğıdı, blok üzerine serilir. Baren ile ovularak basılır. Tam bir eseri oluşturmak için yedi bloğa kadar çoğaltarak basılabilir.

Japon tarzı bir tahta baskı üretmek için gereken tek şey ahşap, su, pigment, kâğıt, birkaç oyma aleti, bazı fırçalar ve kâğıdı ovalamak için baren - herkesin kolayca edinebileceği ve hemen kullanmaya başlayabileceği basit malzemelerdir. Ancak süreç basit olmaktan uzaktır. Bir tasarım geliştirmek, tasarımı ağaç bloklara aktarmak, blokları oymak, kâğıt seçmek, blokları yazdırmak - birçok adım içerir. Her adım birçok değişkenlik sunar.

Mokuhanga ağaç baskı, batı tarzı tahta baskıdan farklılıklar göstermiştir. Su bazlı pigmentler, yağ bazlı mürekkeplerin yerine kullanılmıştır. Boyaları, silindirlerle uygulamak yerine blok üzerine fırçalayarak uygulanmıştır. Pigmentler daha sonra mekanik bir pres yerine bir baren kullanılarak kâğıda elle uygulanmıştır.

Ağaç Baskı sanatı, sanatı farklı toplumlara ulaştırmak için kullanılan yollardan biridir. Bu yol, görsel ve belgesel ifadenin bir aracı olarak Mokuhanga Ağaç Baskı sanatı ile yüzyıllarca kullanılmıştır. Sanatçılar her zaman yeni teknik arayışlarına ve kendilerini ifade etmeye yönelmişlerdir. Mokuhanga Ağaç Baskı, her dönem sanatsal ifadenin özgün bir dili olarak kullanılmıştır. Japon sanat gelenenğinde Mokuhanga Ağaç Baskı önemli bir yere sahiptir.

KAYNAKÇA

https://jacksonarts.com/?gclid=Cj0KCQjwsYb0BRCOARIsAHbLPhHY0xJrT4DSJcYWAHDeTztjiMowgPONIa_c1mEJWymWfzsKSmWvEVcaAIRDEALw_wcB e.t.03.03.2020

<https://www.gerrardartspace.com/elizabeth-forrest> e.t.06.03.2020

<https://www.jacksonart.com/blog/2019/04/26/relief-printing-japanese-woodblock-printmaking/> e.t.04.02.2020.

<https://woodblockdreams.blogspot.com/2005/07/what-is-moku-hanga.html>. e.t.05.03.2020

<http://www.williammathie.com/mokuhanga> e.t.05.02.2020.

<https://www.italybyevents.com/en/events/lombardia/hokusai-hiroshige-utamaro-milan> e.t.21.02.2020

<http://www.lelebitozu.com/katsushika> e.t.1.03.2020

<https://en.m.wikipedia.org/wiki/Utamaro> e.t.31.02.2020

<https://en.wikipedia.org/wiki/Hiroshige> e.t.31.02.2020

<https://en.wikipedia.org/wiki/Hiroshige><https://en.wikipedia.org/wiki/Hiroshige> e.t.31.02.2020

<https://mokuhankan.com/parties/index.php> e.t.31.02.2020

<http://www.woodblock.com/>.et.31.02.2020

<http://www.woodblock.com/>.et.31.02.2020

<https://www.imcclains.com/> e.t.06.03.2020

<https://www.elizabethforrest.ca/what-is-mokuhanga> e.t. 22.02.2020

http://www.druckstelle.info/en/holzschnitt_japan.aspx e.t. 22.02.2020

<https://mymodernmet.com/ukiyo-e-japanese-woodblock-prints/> et.04.03.2020